

Kasvinsuojeluaineiden käytön valvonta 2022

Päiväys:	3.7.2023
Asianumero:	438/00.01.02.00.01/2023
	Ruokavirasto
Linja, osasto ja/tai yksikkö:	Maaseutulinja/ Maatalousosasto
Hyväksyjä:	Sari Putkiranta
Laatija/laatijat:	Mira Liiri
Lisätietoja:	

SISÄLLYSLUETTELO

1 ARVIO VALVONNAN VAIKUTTAVUUDEN TOTEUTUMISESTA	3
2 VALVONTASUUNNITELMIEN TOTEUTUMINEN	3
3 TOIMINNAN JA TUOTTEIDEN SÄÄNNÖSTENMUKAISUUS	4
3.1 Todetut puutteet ja niiden yleisyys.....	4
3.2 Puutteiden analyysi	4
4 ENNALTAEHKÄISEVÄT JA KORJAAVAT TOIMENPITEET	4
4.1 Toimijoiden säädöstentuntemuksen varmistaminen	4
4.2 Toimijoille annetut seuraamukset ja puutteiden korjaavien toimenpiteiden varmistaminen	5
4.3 Valvontajärjestelmään liittyvät korjaavat toimenpiteet	5
5 VALVONNAN RESURSSIT	5
6 MUUTOKSET SEURAAVIEN VUOSIEN VALVONTAAN	5

1 ARVIO VALVONNAN VAIKUTTAVUUDEN TOTEUTUMISESTA

Kasvinsuojeluaineiden käytön valvonnan tarkoituksena on varmistaa, että kasvinsuojeluaineista annettua lakia 1563/2011 noudatetaan ja että kasvinsuojeluaineita käytetään asianmukaisesti ja kestävästi. Lisäksi valvonnalla pyritään vähentämään kasvinsuojeluaineiden käytöstä aiheutuvia riskejä.

Kasvinsuojeluaineiden käytön valvontaa tehdään kasvinsuojeluaineista annetun lain nojalla tarvittaessa kaikille kasvinsuojeluaineiden käyttäjille. Virallisen valvonnan lisäksi kasvinsuojeluaineiden käyttöä valvottiin vuonna 2022 täydentävien ehtojen SMR 10 valvonnassa, jossa varmistettiin, että kasvinsuojeluaineita käytettiin ja varastoitettiin asetuksen 1107/2009 artiklan 55 ensimmäisen ja toisen virkkeen mukaisesti. Täydentävien ehtojen valvonta kohdistui asetuksen 1306/2013 artiklan 92 mukaisesti viljelijöihin. Tämän lisäksi kasvinsuojeluaineiden käytön asianmukaisuutta valvottiin ympäristökorvausta (asetus (EU) N:o 1305/2013 28 artikla) hakaneilta tiloilta. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset (ELY-keskukset) ja Ahvenanmaan maakuntahallitus suorittavat kasvinsuojeluaineiden käytön valvonnan paikan päällä.

Vuonna 2022 kasvinsuojeluaineiden käytön valvonta kohdistui metsätaimitarhoihin ja avomaan puutarhakasvien viljelyyn. Ilmoitusten perusteella tai jäämävalvonnan kautta tulleiden tapausten kautta valvontaa kohdistui avomaanviljelyyn ja kasvihuoneviljelyyn. Lisäksi vuonna 2022 valvonta tehtiin yhdelle junarata-alueelle. Metsätaimitarhoille tehtiin kasvinsuojeluaineiden käytön valvontaa edellisen kerran vuonna 2017. Avomaan puutarhakasvien viljely valikoitui valvontakohteeksi, koska toiminnassa käytetään useita erilaisia kasvinsuojeluaineita.

2 VALVONTASUUNNITELMIEN TOTEUTUMINEN

Kasvinsuojeluaineiden käytön valvontaa (virallinen valvonta) tehtiin lähes suunnitelman mukaisesti. Kahdessa Ely-keskuksessa ei saavutettu tarkastustavoitetta. Virallisessa valvonnassa valvottiin yhteensä 98 toimijaa, kun tavoite oli 102 toimijaa. Ilmiannon tai kasvinsuojeluainejäämävalvonnan kautta tulleita tapauksia näistä oli 4 kappaletta. Täydentävien ehtojen valvonnan yhteydessä kasvinsuojeluaineiden käyttöä valvottiin noin 0,6 % EU:n suoria tukia ja tiettyjä osarahoitteisia viljelijätukia hakaneista viljelijöistä. Lisäksi vuonna 2022 valvottiin noin 3 % ympäristökorvausta hakaneista tiloista.

Ympäristökorvauksen perustasossa on täydentävien ehtojen kasvinsuojeluaineiden käyttöön liittyviä vaatimuksia ja lisäksi kasvinsuojeluainetutkinto, ruiskun testaus ja integroituihin kasvinsuojeluun kuuluvat ympäristökorvauksen vähimmäisvaatimuksiin. Täydentävien ehtojen ja ympäristökorvauksen valvontamäärät olivat normaalia alhaisemmat, koska vuonna 2022 valvontavelvoitetta alennettiin Covid-19 tilanteen vuoksi.

3 TOIMINNAN JA TUOTTEIDEN SÄÄNNÖSTENMUKAISUUS

3.1 Todetut puutteet ja niiden yleisyys

Kasvinsuojeluaineiden virallisessa valvonnassa havaittiin puutteita yhteensä 23 toimijalla, mikä vastaa 23 % valvotuista kohteista. Ilmianto- tai jäämävalvonnan kautta tulleista tapauksista kolmella havaittiin puutteita. Valvotuista 31 metsätaimiarhasta puutteita havaittiin 5 toimijalla yhteensä 6 kpl. Puutteita oli 16 % valvotuista toimijoista. Vuonna 2017 metsätaimiarhoilla havaittiin puutteita 34 % valvotuista kohteista. Muissa valvontakohteissa puutteita havaittiin 18 toimijalla yhteensä 29 kpl, valvontoja tehtiin yhteensä 67 kpl. Puutteita oli 27 % valvotuista toimijoista.

Eniten havaittiin kasvinsuojeluaineen myyntipäällyserkintöjen rikkomuksia (yhteensä 11 kpl). Kasvinsuojeluaineiden kirjanpidossa oli myös useita puutteita (8 kappaletta). Ruiskun testaus oli vanhentunut tai se puuttui neljässä tapauksessa. Myös kasvinsuojelututkinto puuttui neljältä toimijalta.

Täydentävien ehtojen otantavalvonnassa havaittiin kasvinsuojeluaineiden käytön rikkomuksia yhteensä 14 tilalla, yhteensä 24 kpl. Valvonnassa oli yhteensä 255 tilaa. Laajennuksia täydentäviin ehtoihin (eli rikkomukset mitä havaittiin muissa kuin täydentävien ehtojen otantavalvonnassa olleilla tiloilla) tehtiin yhteensä 56 tilalle. Täydentävien ehtojen valvonnassa puutteita havaittiin vähemmän kuin vuonna 2021. On huomioitava, että laiminlyönti merkitään myös tapauksissa, joissa viljelijä ei toimita kirjanpitoa kasvinsuojeluaineiden käytöstä valvontaa varten, joten tarkkaa tietoa siitä miten monessa tapauksessa lainsäädäntöä on rikottu, ei ole.

3.2 Puutteiden analyysi

Metsätaimiarhoja on valvottu edellisen kerran vuonna 2017. Tällöin valvonnassa olleilla toimijoilla havaittiin enemmän puutteita kuin 2022 tehdystä valvonnasta. Vuoden 2022 valvonnassa puutteita oli vähän, mutta koska valvonnassa havaittiin esimerkiksi kasvinsuojeluainerekisteristä poistettujen valmisteiden käyttöä, voidaan metsätaimiarhojen valvontaa pitää perusteltuna. Avomaan puutarhakasvien viljelyssä puutteita havaittiin enemmän kuin metsätaimiarhoilla. Koska näillä havaittiin erityisesti valmisteiden myyntipäällyserkinnän vastaista kasvinsuojeluaineiden käyttöä, myös avomaan puutarhakasvien viljelyn valvontaa voidaan pitää perusteltuna. Täydentävien ehtojen valvonnassa maataloilla puutteita havaittiin puolestaan vähän ja näin ollen voidaan katsoa, että viljelijät ovat pääsääntöisesti tietoisia kasvinsuojeluaineisiin liittyvistä velvoitteista. Puutteiden määrä väheni edelliseen vuoteen verrattuna.

4 ENNALTAEHKÄISEVÄT JA KORJAAVAT TOIMENPITEET

4.1 Toimijoiden säädöstentuntemuksen varmistaminen

Ruokavirasto ei kouluta toimijoita. Ruokavirasto ohjeistaa asetuksen 1306/2013 artiklan 92 mukaisia viljelijöitä täydentävien ehtojen vaatimuksista mm. täydentävien ehtojen oppaalla.

Ruokavirasto järjesti Tukesin avustuksella ELY-keskuksille ja Ahvenanmaan paikallishallinnolle vuoden 2022 valvontaa koskevan koulutuksen keväällä 2022 ennen valvontakauden alkua.

4.2 Toimijoille annetut seuraamukset ja puutteiden korjaavien toimenpiteiden varmistaminen

Kasvinsuojeluaineiden käytössä havaitut vähäiset puutteet korjattiin ohjaamalla toimijoita lainsäädännön velvoitteista. Lisäksi jos valvonnan kohteen oli maatila, joka oli hakenut EU:n suoria tai osarahoitteisia maataloustukia, joissa täydentävät ehdot ovat vaatimuksena, ja rikkomus oli myös täydentävien ehtojen vaatimus, aiheutui tästä vähennys em. tukiin.

4.3 Valvontajärjestelmään liittyvät korjaavat toimenpiteet

Valvontamäärä säilyy vuonna 2023 samalla tasolla kuin 2022, eikä korjaavia toimenpiteitä ole suunnitteilla vuodelle 2023.

5 VALVONNAN RESURSSIT

Ruokavirastossa yhden henkilön työajasta on osa suunnattu kasvinsuojeluaineiden käytön valvonnan ohjaukseen. Käytännön tarkastustyötä tekevät alueellisten Ely-keskusten tarkastajat.

6 MUUTOKSET SEURAAVIEN VUOSIEN VALVONTAAN

Valvonnan kohdennusta arvioidaan vuosittain ja valvontaa pyritään suuntaamaan sektoreille missä on suurimmat riskit kasvinsuojeluaineiden käytön väärinkäytöksille. Valvontaa suunnataan vuonna 2023 kasvihuoneviljelyyn. Kasvihuoneviljelyä on valvottu aikaisemmin vuonna 2020, mutta tällöin valvontakohteita oli vain 19 kpl Covid-19 epidemian puhkeamisen ja tämän vuoksi alhaisen valvontamäärän vuoksi. Koska 2019 valvontamäärä oli alhainen ja puutteita havaittiin noin kolmasosalla valvotuista toimijoista, on perusteltua painottaa valvontaa kasvihuoneisiin vuonna 2023.